

Borstkanker

Een blik in het verleden

Th. Wobbes

Emeritus hoogleraar Chirurgische oncologie RU Nijmegen

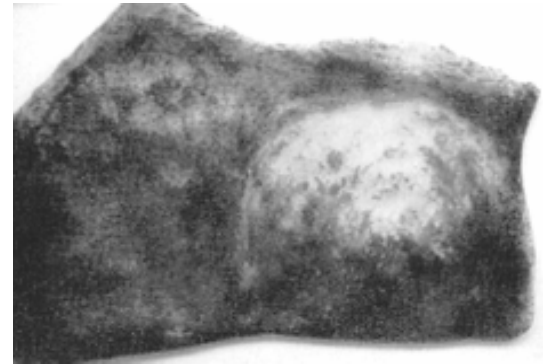

Een blik in het verleden

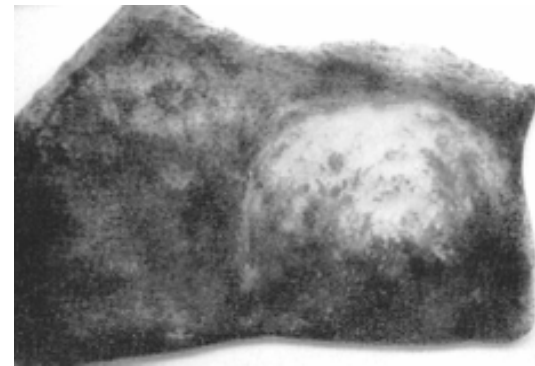
- Oudheid
- Middeleeuwen
- 1400-1800
- Moderne tijd

?

Waarschijnlijk borstkanker

Column VIII of *The Edwin Smith Surgical Papyrus*,

Kopie van het eerste document dat ca 3000 v.C. borstkanker beschrijft.

Hippocrates

Borstkanker is humorale ziekte

(Humorenleer: bloed, slijm, gele gal en zwarte gal. Verstoring van balans geeft ziekte)

Borstkanker: overmaat aan zwarte gal

Opereren verkort het leven

Hippocrates

overmaat aan zwarte gal

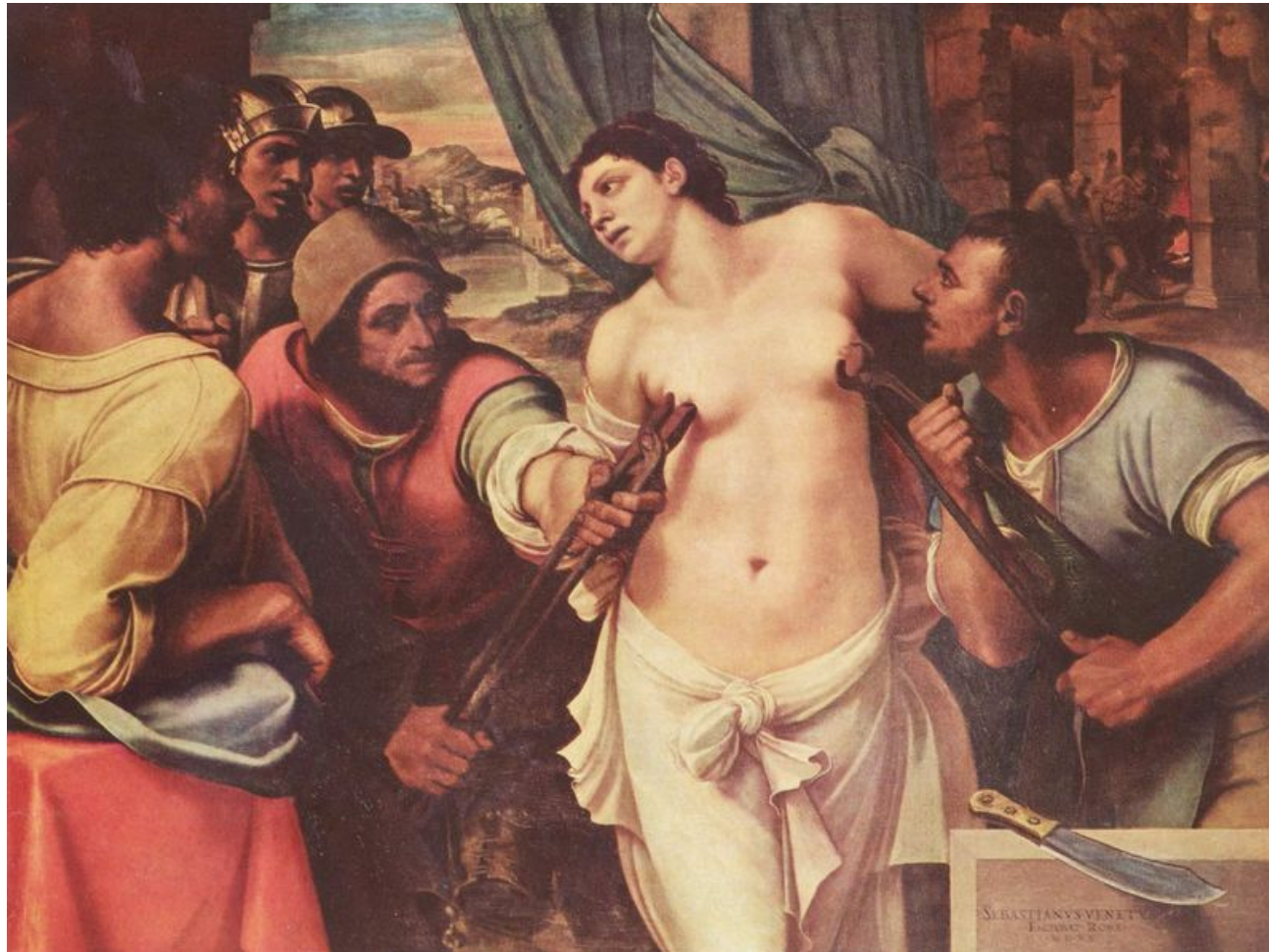

Ik heb persoonlijk de gewoonte om kanker dat in de borst ontstaan aldus te opereren: ik laat de patiënt liggen; dan snijd ik in het gezonde deel van de borst voorbij het kankergebied en ik cauteriseer het ingesneden gedeelte, totdat het bloeden ophoudt door de vorming van een korst.

Dan snijdt ik verder en excideer de borst vanuit de diepte, en ik cauteriseer opnieuw de ingesneden gedeelten en ik herhaal deze procedure vaak,....

Leonides

2e-3e eeuw A.D.

Agatha (Sicilië)

**Werd gestraft voor afwijzen van avances van Quintianus t.t.v.
keizer Decius (201- 251)**

**St. Agatha,
heilige van de borstziekten**

Borstonderzoek

Theodoric of Cervia (1205-1298)

Romeyn de Hooghe (1645-1708): borstamp (1667)

**“Zoals een kanker alleen
genezen kan worden door
tijdig een scherp mes te
gebruiken, zo moeten
afgedwaalde zielen door een
pijnlijke correctie op het
rechte pad worden gebracht”**

Romeyn de Hooghe (1645-1708): borstampuatie (1667)

Rembrandt Harmensz van Rijn (1606-1669): De badende Bathseba (1654)

Rembrandt Harmensz van Rijn (1606-1669): De badende Bathseba (1654)

Oorzaken van borstkanker

Nicolaas Tulp

1593-1674

Besmettelijk

Oorzaken van borstkanker

Nicolaas Tulp
1593-1674

Besmettelijk

Wilhelm Fabry
1560-1634

Stollen druppel
moedermelk

Oorzaken van borstkanker

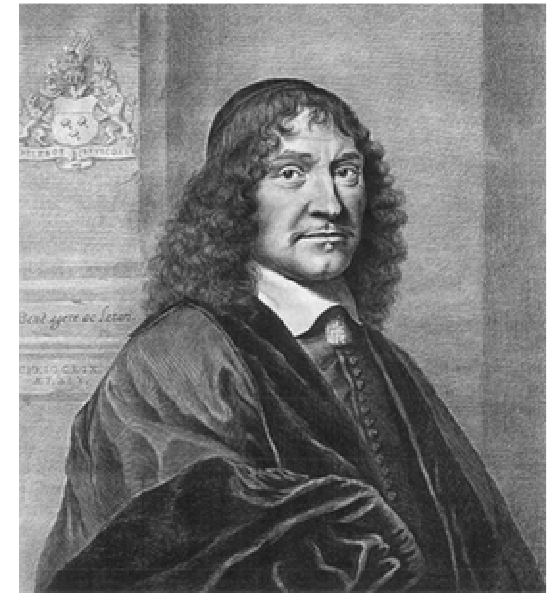
Nicolaas Tulp
1593-1674

Besmettelijk

Wilhelm Fabry
1560-1634

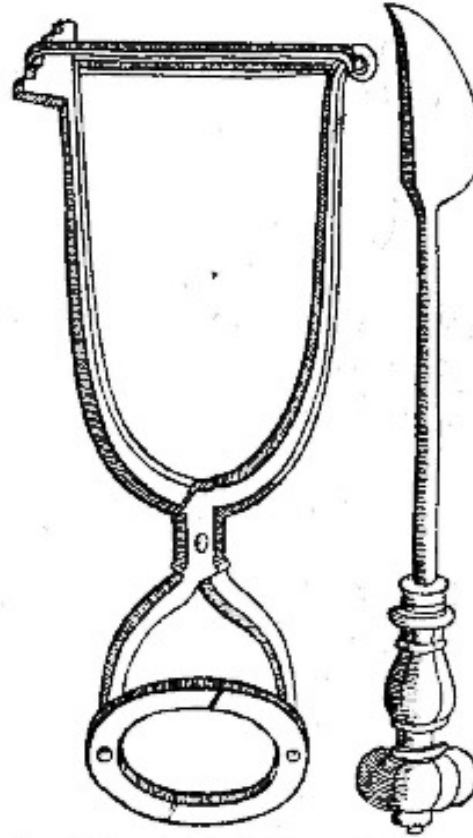
Stollen druppel
moedermelk

**Francois de la Boë
Silvius** 1614-1672

Verzuring lymfevocht

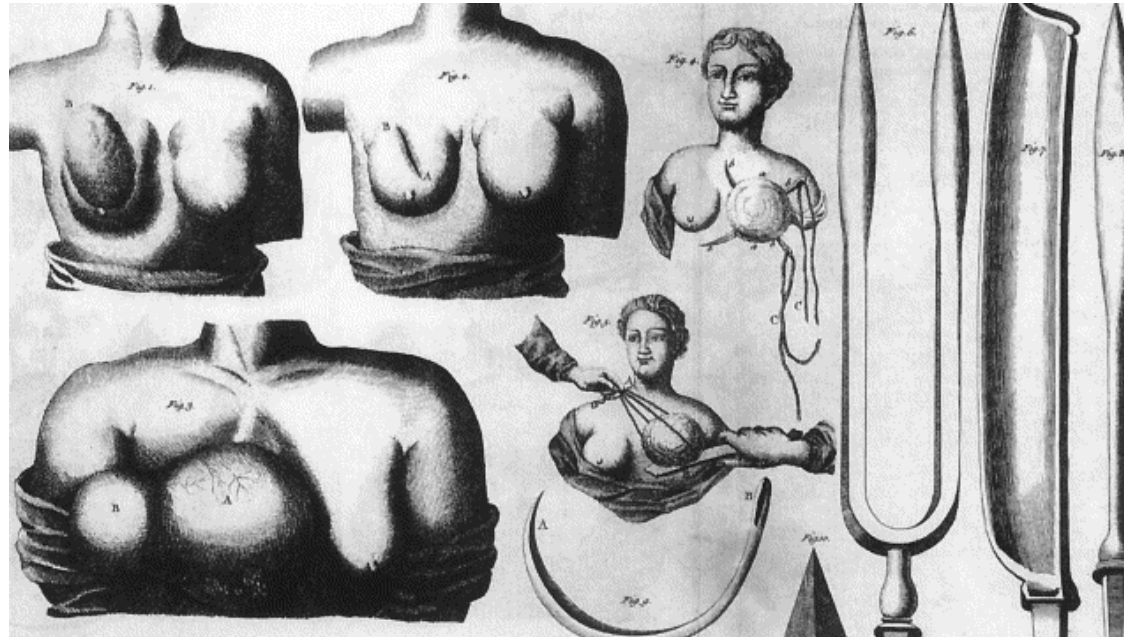
Instrumentarium mamma-amputatie

Wilhelm Fabry (1560-1634)

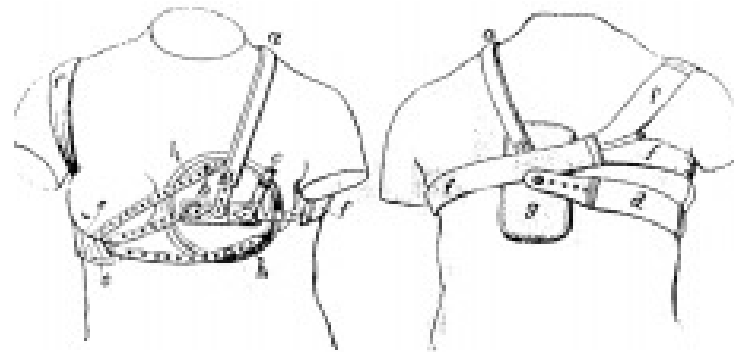
Instrumentarium mamma-amputatie

Laurentius Heister (1683-1758)

Drukbehandeling

Neil Arnott
1788-1874

Frances (Fanny) Burney

(1752–1840)

Frances (Fanny) Burney

(1752–1840)

Madame D'Arblay was een
Engelse roman- en
dagboekschrijfster

Frances (Fanny) Burney

(1752–1840)

In 1811 krijgt zij borstkanker
en laat de borst amputeren

Frances (Fanny) Burney

(1752–1840)

Antoine Dubois

**Jean Dominique
Larrey**

**Antoine Dubois
(1756-1837)**

**Jean Dominique
Larrey (1766-1842)**

**In een twintig minuten durende operatie wordt
de borst verwijderd**

Zij beschrijft de ingreep in detail

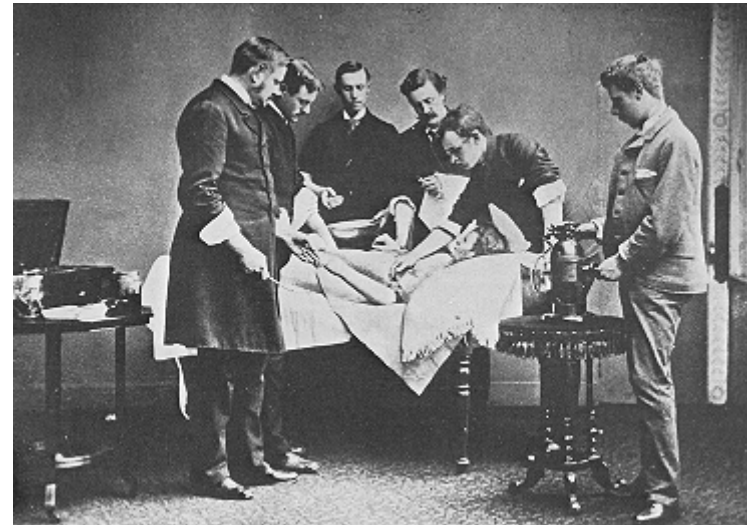
**J.L. Epstein, Writing the unspeakable: Fanny Burney's
mastectomy and the fictive body. Representations 1986;
16: 131-166**

Revoluties in de chirurgie

William Morton (1846)

Joseph Lister (1867)

Asepsis/anti-sepsis

Thomas Eakins

The Gross Clinic 1875

Thomas Eakins, The Agnew Clinic, 1889

Hayes Agnew (1818-1892)

“Ik geef de hoop niet op dat
carcinoom ergens in de toekomst
genezen zal worden, maar dit
gezegende doel zal nooit door het mes
van de chirurg bereikt worden”

Pioniers in de mammachirurgie

E.G.F. Küster
1839-1930

Verwijderen okselklieren

Pioniers in de mammachirurgie

E.G.F. Küster
1839-1930

Verwijderen okselklieren

R. von Volkmann
1830-1889

Verwijderen spieren

Pioniers in de mammachirurgie

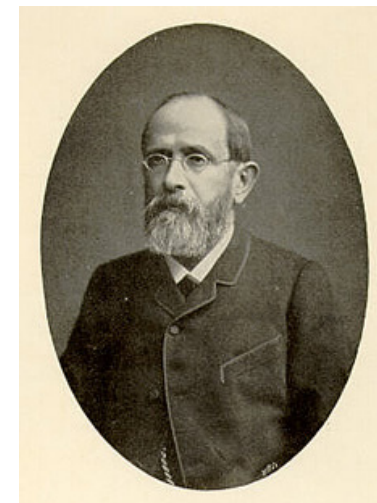
E.G.F. Küster
1839-1930

Verwijderen okselklieren

R. von Volkmann
1830-1889

Verwijderen spieren

R. Heidenhain
1834-1917

Verwijderen fascie

Resultaten van amputaties in de negentiende eeuw

<i>Chirurg</i>	<i>Jaren</i>	<i>n</i>	<i>Lokaal recidief (%)</i>
• Bergmann	1882–1887	114	51–60
• Billroth	1867–1876	170	82
• Czerny	1877–1886	102	62
• Fischer	1871–1878	147	75
• Gussenbauer	1878–1886	151	64
• König	1875–1885	152	58–62
• Küster	1871–1885	228	59
• Lucke	1881–1890	110	60
• Volkman	1874–1878	131	59

Sometimes wrong but never in doubt

Pioniers in de mammachirurgie

William Stewart Halsted (1852 – 1922)

Pioniers in de mammachirurgie

William Stewart Halsted (1852 – 1922)

De rubber handschoen (1894)

Pioniers in de mammachirurgie

William Stewart Halsted (1852 – 1922)

De rubberhandschoen (1894)

**Mrs. William Halsted
(Caroline Hampton)**

Pioniers in de mammachirurgie

William Stewart Halsted (1852 – 1922)

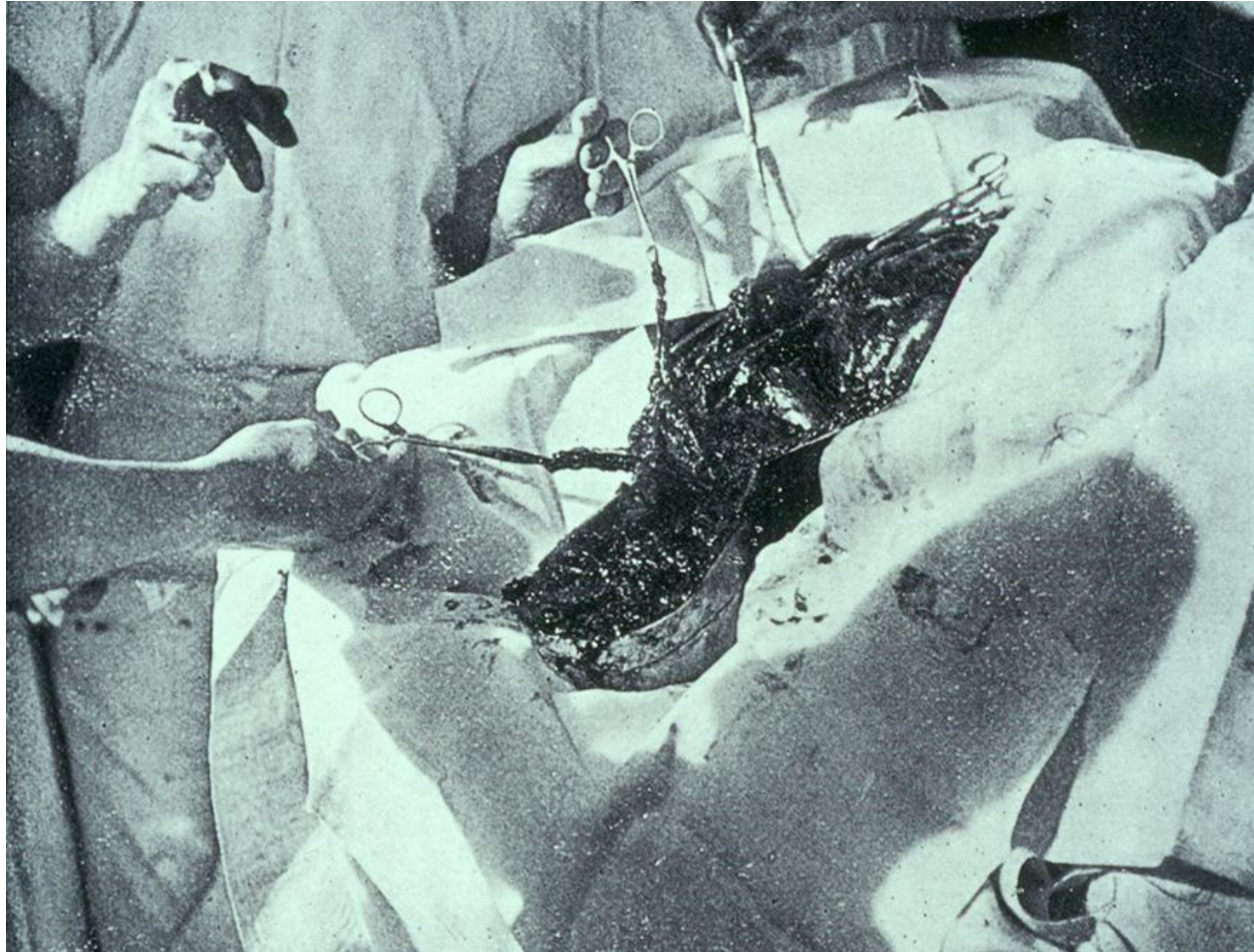

De rubber handschoen (1894)

Handdesinfectantia:

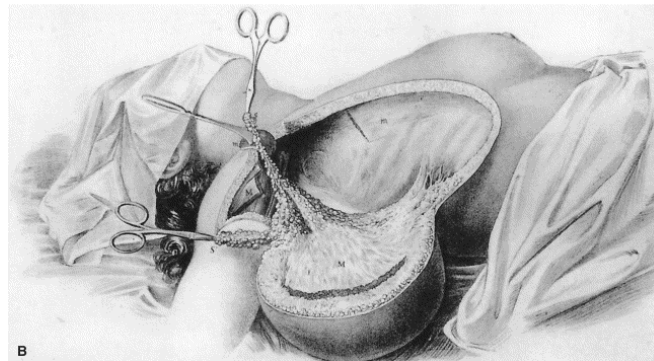
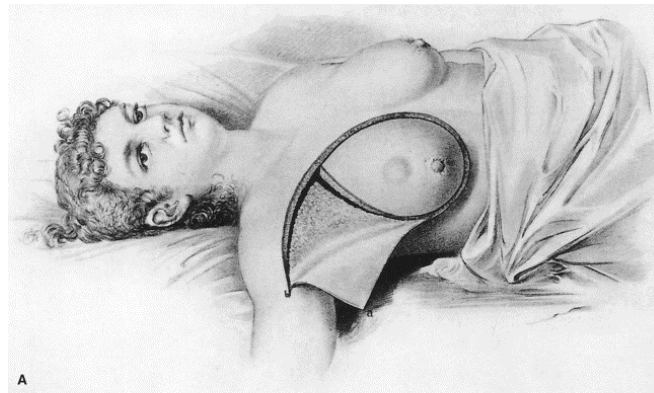
**Verzadigde kaliumpermanganaat
oplossing +**

**Hete oxaalzuur oplossing +
1:1000 kwik bichloride (sublimaat)**

Eerste foto van radicale mamma-amputatie

Johns Hopkins Hospital Reports, 1894-1895

Radicale mamma-amputatie

**Status na Halsted mamma-
amputatie.**

Let op de split skin grafts

**Surgical papers. William Stewart
Halsted. Vol. 2. Special Edition.
Birmingham (AB): L. B. Adams Jr.
1984; Figure 2, Plate LX. p. 82.**

Resultaten van amputaties in de negentiende eeuw

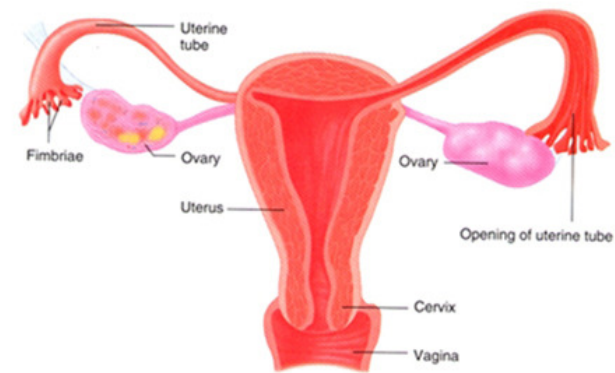
<i>Chirurg</i>	<i>Jaren</i>	<i>n</i>	<i>Lokaal recidief (%)</i>
• Bergmann	1882–1887	114	51–60
• Billroth	1867–1876	170	82
• Czerny	1877–1886	102	62
• Fischer	1871–1878	147	75
• Gussenbauer	1878–1886	151	64
• König	1875–1885	152	58–62
• Küster	1871–1885	228	59
• Lucke	1881–1890	110	60
• Volkman	1874–1878	131	59
• Halsted	1890–1895	50	6

ON THE TREATMENT OF INOPERABLE
CASES OF CARCINOMA OF THE MAMMA:
SUGGESTIONS FOR A NEW METHOD
OF TREATMENT, WITH ILLUSTRATIVE
CASES.1

BY GEORGE THOMAS BEATSON, M.D. EDIN.,

SURGEON TO THE GLASGOW CANCER HOSPITAL; ASSISTANT SURGEON,
GLASGOW WESTERN INFIRMARY; AND EXAMINER IN SURGERY
TO THE UNIVERSITY OF EDINBURGH.

Lancet 1896;11:104-107

.....The whole of the tissues on the chest wall are more movable
- and the surrounding skin has a clear and healthy look. The
scar of the former ulcer above the mammary excision cicatrix
is sound and no new nodules are at present observable.
'The patient expresses herself as feeling very well and looks
so. She.....

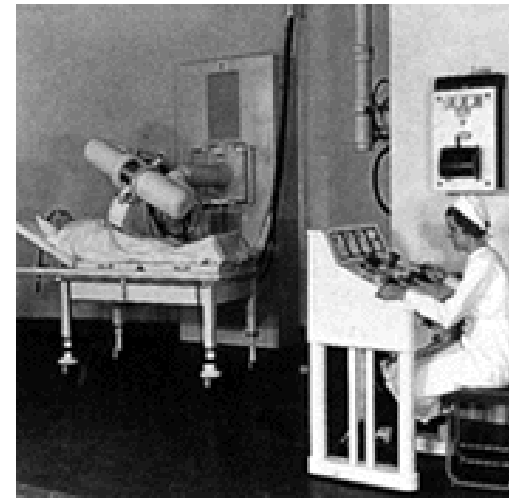
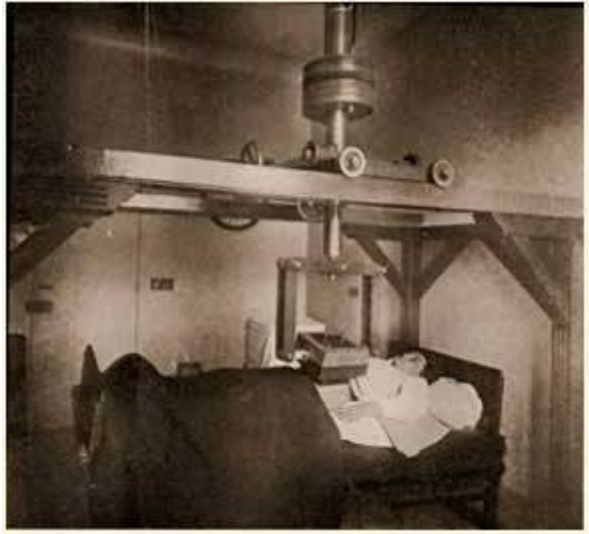
Sir George Beatson, 1848-1933

De hand van mevrouw Röntgen

Bestraling van gezwellen

- **1895** Wilhelm Conrad Röntgen ontdekt “röntgenstralen”
- **1896** Victor Despeignes (Lyon) behandelt de eerste patiënt met kanker met röntgenstralen
- **1898** Pierre en Marie Curie ontdekken polonium en radium
- **1904-1906** Jean Bergonié en Louis Tribondeau ontdekten gevoeligheid van tumorcellen voor röntgenstralen

1922

**Uitgebreidere toepassing van radiotherapie pas na de
Eerste Wereldoorlog**

RÖNTGEN THERAPY IN CARCINOMA OF THE BREAST

A STATISTICAL STUDY OF 977 PRIVATE CASES

BY GEORGE E. PFAHLER, M.D.,

AND

LEO D. PARRY, M.D.

OF PHILADELPHIA, PENNA.

FROM THE DEPARTMENT OF RADIOLOGY OF THE UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA

Thirty years ago, an individual case of cancer which was cured by X-rays excited much interest. Since then, almost every practitioner has seen the disappearance of cancer in some part of the body, so that now we have become more interested in the general or relative value of the X-rays in various types or locations of cancer. This.....

Annals of Surgery 1931; 93(1): 412-427

RÖNTGEN THERAPY IN CARCINOMA OF THE BREAST

A STATISTICAL STUDY OF 977 PRIVATE CASES

BY GEORGE E. PFAHLER, M.D.,

AND

LEO D. PARRY, M.D.

OF PHILADELPHIA, PENNA.

FROM THE DEPARTMENT OF RADIOLOGY OF THE UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA

SUMMARY

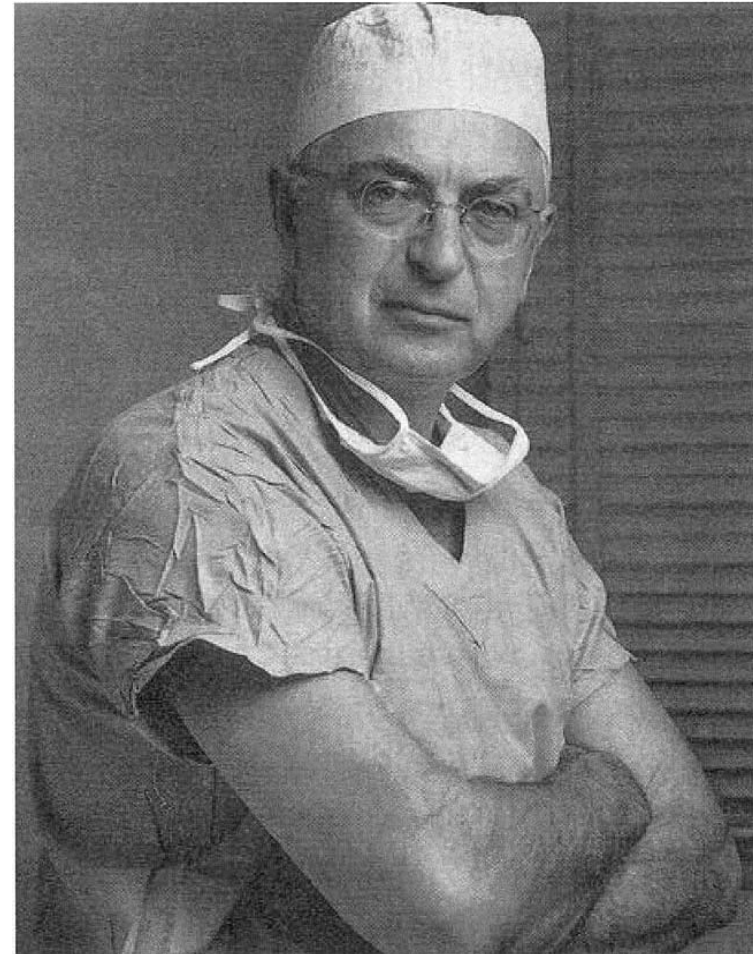
The review of 977 cases treated during a period of twenty-five years shows:

- 1.-Pre-operative and post-operative irradiation will render many inoperable and doubtfully operable cases operable.
- 2.-Post-operative irradiation gives a general average of all cases of 53½ per cent. five-year recoveries, and with the more modern technic this is increased to 75 per cent. In the operable group, in which the disease had extended only to the axillary glands, there were 55 per cent. of five-year recoveries, and with the more modern technic 57 per cent. after five years.
- 3.-Recurrent and metastatic carcinoma gave a general average of 20 per cent. of five-year recoveries and 28¼ per cent. when only those treated by the modern methods are considered.
- 4.-Primary inoperable carcinoma gave 30¼ per cent. of five-year recoveries, which shows that if a patient cannot be operated upon there is still considerable hope from thorough irradiation.
- 5.-Only thirty-nine cases of primary operable carcinoma of the breast were treated. These were undoubted clinical carcinoma but unfit for operation or refused operation, but these showed 85 per cent. of five-year recoveries.

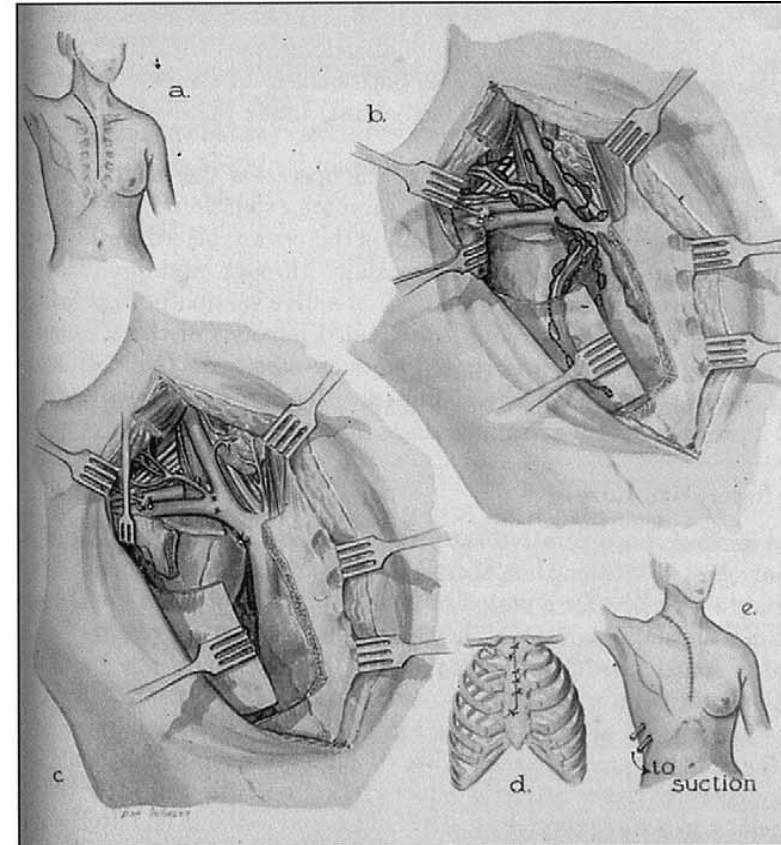
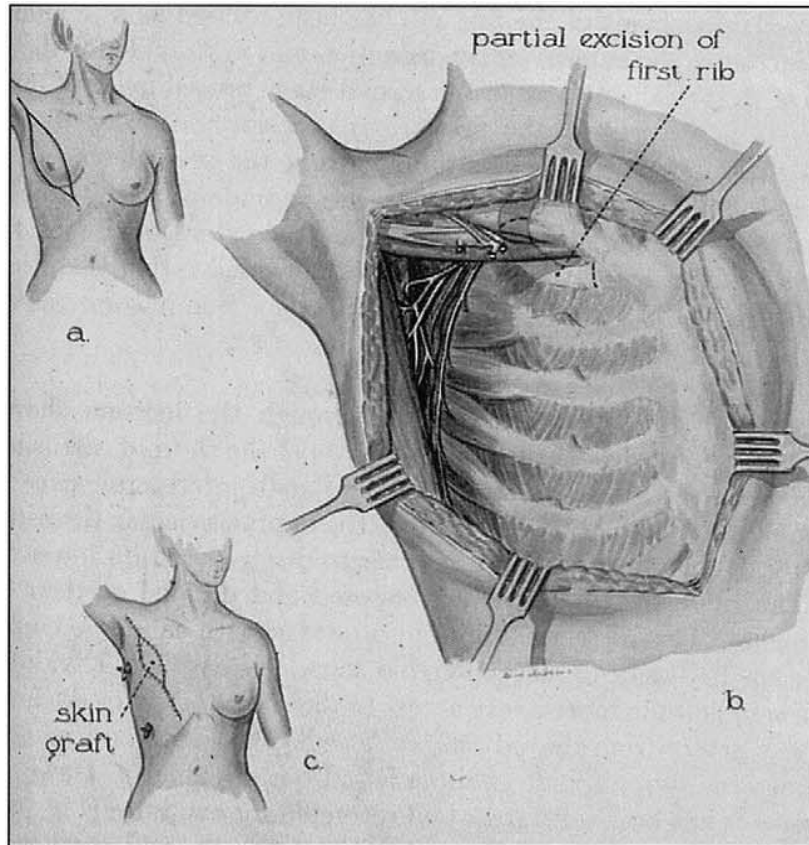
We recommend operation in all operable cases, to be followed by irradiation.

**Owen H. Wangensteen
(1898-1981)**

**Jerome A. Urban
(1914-1991)**

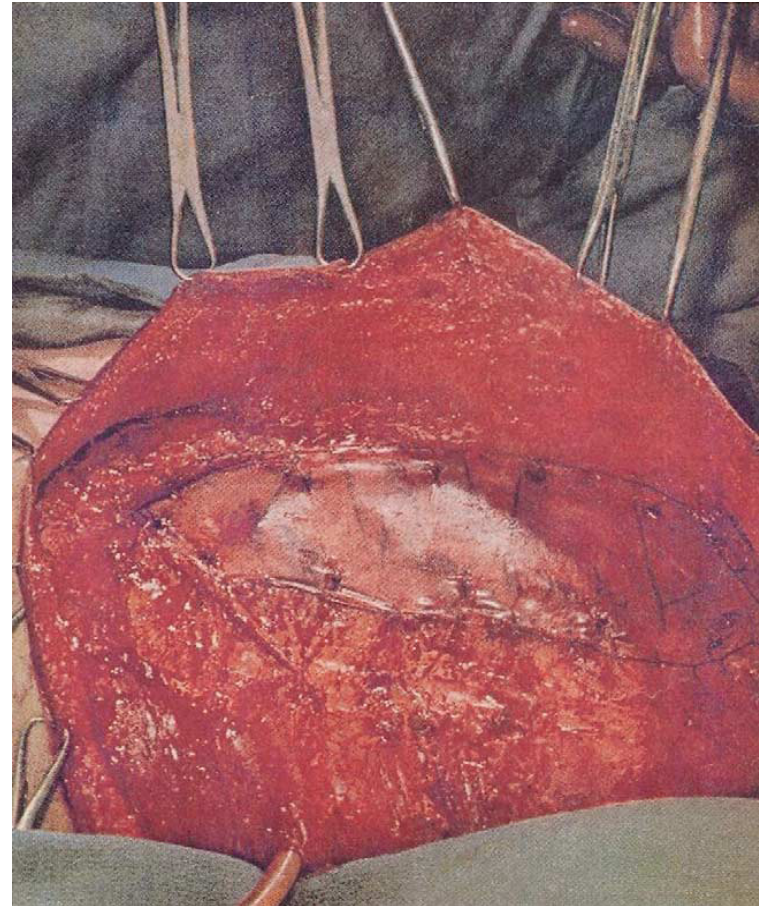
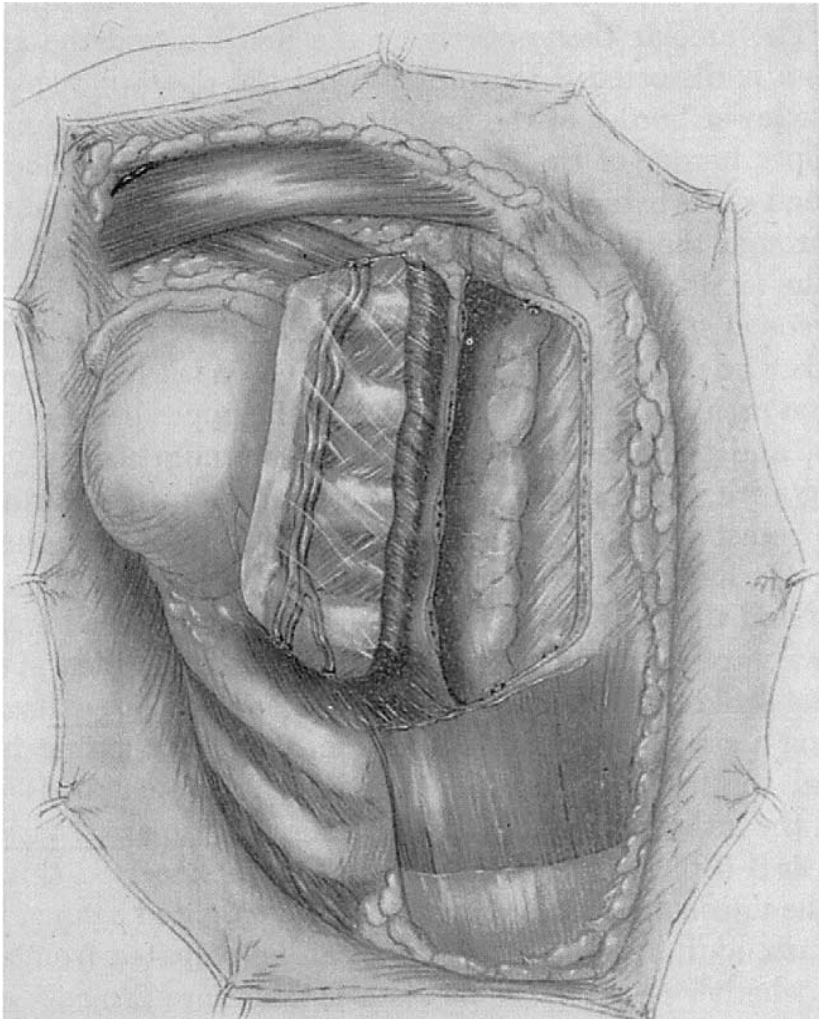

Superradicale mamma-amputatie (Wangensteen)

“I have felt on occasion, and I suspect many of you have felt similarly in attacking cancerous lymph nodes extending up along the axillary vessels to the point where the vessels pass over the first rib, much like a hunting dog must feel when he is chasing a pheasant and the pheasant flies over a fence. The surgeon has the alternative, of course, of taking the fence down”.

Owen H. Wangenstein

In: McWirther et al., Arch Surg 1949;59:830–842.

Procedure volgens Urban

**Extended-radical
mastectomy**

En nu ?

Van solist naar schakel in ketenzorg

Van solist naar schakel in ketenzorg

**Radioloog
Patholoog
Chirurg
Nucleair geneeskundige
Radiotherapeut
Internist-oncoloog
Klinisch-geneticus
Verpleegkundige
Nurse practitioner
Fysiotherapeut**

Bedankt voor uw aandacht

Bedankt voor uw aandacht

Smakelijk eten

